

8.3 Pristatymas „Dainuojančios tautos šventė“

1 užduotis. UNESCO Lietuvos nacionaliniame registre „Pasaulio atmintis“, siekiančiame išsaugoti praeities paveldą, Dainų šventė lyginama su olimpinėmis žaidynėmis: „Lietuvos dainų šventės – tai nacionalinis visuotinio pobūdžio kultūros reiškinys, savo dvasia prilygstantis senosioms Graikijos olimpinėms žaidynėms.“ **Kartu su klasės draugais pasvarstykite, kodėl Dainų šventė lietuviams yra toks svarbus kultūrinis reiškinys. Apibendrinkdami temos medžiagą, pratęskite sakinį, pateikdami 2–4 argumentus.**

Dainų šventė lietuviams yra svarbus kultūrinis reiškinys, nes _____

2 užduotis. Pasaulio lietuviai dainų ir šokių švenčių tradiciją plėtoja ir savo gyvenamosiose šalyse. Remdamiesi *Visuotine lietuvių enciklopedija* (žr. *Naudingos nuorodos: Užsienio lietuvių dainų šventės*), atsakykite į klausimus.

Kada pradėtos rengti užsienio lietuvių dainų šventės?

Kuriose pasaulio šalyse vyko pasaulio lietuvių dainų šventės?

Kiek dainų švenčių surengta išeivijoje? Kiek šokių švenčių suorganizuota užsienio šalyse?

Kodėl ne tik Lietuvoje, bet ir išeivijoje puoselėjamos dainų ir šokių švenčių tradicijos?

8.3 Pristatymas „Dainuojančios tautos šventė“

 3 užduotis. Skaitydami Dainų šventės pristatymą, informacinėje Dainų šventės lentelėje įrašykite svarbiausius faktus.

Dainų šventė – stambus tradicinio, mėgėjų ir profesionalaus meno renginys, kurį sudaro jungtinės dainų, šokių, instrumentinių kolektyvų, folkloro ansamblių ir kitų meno kolektyvų programos. Lietuvos dainų šventės rengiamos kas ketveri metai liepos mėnesio pradžioje. Moksleivių dainų šventės organizuojamos taip pat kas ketveri metai – tarp Lietuvos dainų švenčių. Gali būti rengiamos neeilinės proginės dainų šventės. Dainų švenčių tradicijos išsaugojimą ir tęstinumą palaikymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, šis įstatymas, Lietuvos kultūros centrų įstatymas, UNESCO nematerialaus paveldo apsaugos konvencija, kiti įstatymai ir teisės aktai. Pirmoji Dainų šventė Lietuvoje įvyko 1924 m. rugpjūčio 23 ir 25 d. Kaune.

Dainų šventė pradedama simboliniu aukuro ugnies, simbolizuojančios tautos vienybę, tradicijų tęstinumą ir atsinaujinimą, įžiebimu. Jos programose dalyvauja vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų kolektyvai: mišrūs, vyrų ir moterų chorai, vokaliniai ansambliai, liaudies šokio grupės ir ansambliai, folkloro ansambliai, tradicinės instrumentinės muzikos grupės, dainų ir šokių ansambliai, pučiamųjų, simfoniniai, liaudiškų instrumentų orkestrai, kapelos, ansambliai, grupės, mėgėjų teatrai, liaudies meno studijos, taip pat dirigentai, liaudies meno meistrai, dainininkai, muzikantai ir kiti.

Lietuvos dainų šventės ir Lietuvos moksleivių dainų šventės Dainų dienos programos ir jungtinės repetitijos paprastai vyksta Vilniaus Vingio parko Dainų estradoje, Ansamblių vakaro – Kalnų parke ir pasklinda po visą Vilniaus senamiestį.

Paprastai Dainų šventė trunka iki šešių dienų. Dainų šventėje būtinos šios sudėtinės renginio dalys: Folkloro diena, Šokių diena, Ansamblių vakaras, Šokių diena ir Dainų diena. Dainų šventė visada pradeda iškilminga atidarymo ceremonija ir koncertu, kuriame atliekamos populiarios ir harmonizuotos, aranžuotos bei autentiškos dainos.

Folkloro diena – Lietuvos dainų šventės dalis, kurios renginiuose dalyvauja Lietuvos etnografinių regionų – Aukštaitijos, Žemaitijos, Suvalkijos ir Dzūkijos folkloro ansambliai, dainininkai, muzikantai, pasakotojai, liaudies menininkai ir amatininkai, tradicinės virtuvės žinovai, kitų etninės kultūros sričių puoselėtojai. Folkloro dienos esmė – atskleisti Lietuvos regionų iki šių dienų išlikusių liaudies dainavimo ir šokimo tradicijų savitumą. Kiekvienam regionui skiriama atskira erdvė. Tuo pačiu metu vyksta liaudies dailės, amatų mugė, žiūrovai gali pasivaišinti tradiciniais valgiais ir gėrimais. Vakare, baigiantis koncertams, Folkloro diena išsilieja į masinį liaudies dainų dainavimą.

Būtina sudėtinė Dainų šventės dalis – Liaudies meno paroda, į kurią atrenkami geriausių šiuolaikinių tautodailininkų kūriniai iš visos Lietuvos, eksponuojami istoriškai ir meniškai reikšmingi darbai iš muziejų fondų. Liaudies meno parodose vidutiniškai dalyvauja apie 500 liaudies menininkų, eksponuojama apie 1500 kūrinių.

Dainų šventės aukuras. V. Raupelio nuotrauka

8.3 Pristatymas „Dainuojančios tautos šventė“

Svarbus Dainų šventės renginys – Ansamblių vakaras. Tai Lietuvos dainų šventės dalis, kurios meninę programą sudaro įvairių amžiaus grupių dainų ir šokių ansamblių, liaudies instrumentų orkestrų, liaudiškų kapelų jungtiniai pasirodymai: atliekami autorių sukurti vokaliniai, instrumentiniai, choreografiniai kūriniai, harmonizuotos, aranžuotos liaudies dainos, instrumentiniai kūriniai, stilizuoti liaudies šokiai, rateliai, žaidimai. Dainų ir šokių ansamblis – trijų žanrų lydinys: harmonizuotas lietuvių liaudies dainas arba specialiai kompozitorių sukurtas dainas atliekantis choras, lietuvių tautinių instrumentų orkestras ir tautinio sceninio šokio grupė. Ansamblių vakare dalyvauja vidutiniškai 3 tūkstančiai atlikėjų.

Šokių diena – reikšminga Lietuvos dainų šventės dalis, kurios meninę programą sudaro įvairių amžiaus grupių liaudies šokių kolektyvų, ansamblių jungtiniai pasirodymai: atliekami autorių sukurti choreografiniai kūriniai, stilizuoti liaudies šokiai, rateliai ar žaidimai, autoriniai ar aranžuoti instrumentiniai kūriniai. Šokių dienoje dalyvauja įvairaus amžiaus šalies tautinių šokių ansambliai, iš viso apie 9 tūkstančius šokėjų.

Dainų diena – Lietuvos dainų šventės dalis, kurios meninę programą sudaro įvairių amžiaus grupių chorų, pučiamųjų ir kitų orkestrų jungtiniai pasirodymai: atliekami autorių sukurti vokaliniai, instrumentiniai kūriniai, harmonizuotos, aranžuotos ar kitaip pritaikytos, išplėtos liaudies dainos. Tai paprastai eitynėmis prasidedantis baigiamasis Dainų šventės akcentas – savotiška viso šventės kulminacija. Dainų dienos programoje vidutiniškai dainuoja apie 400 chorų, iš viso apie 15 000 atlikėjų, t. y. vaikų, jaunimo, moterų, vyrų ir mišrūs chorai. Tradiciškai dainuojamos harmonizuotos ar specialiai subalsuotos liaudies dainos, klasikų ir šiuolaikinių kompozitorių sukurti kūriniai chorams. Chorinių dainų programa trunka apie 4 valandas. Jai pasibaigus prasideda spontaniškas visų į Vingio parką susirinkusių žmonių dainavimas, užsitęsiantis dar kelias valandas. Atliekamos populiarios autorinės, liaudies dainos, romansai, mėgstamiausios pramoginės muzikos melodijos.

Taigi Lietuvos dainų šventė – tradiciškai susiklosčiusi meninių programų visuma, grindžiama geriausiais nacionalinės – tradicinės, mėgėjų ir profesionalios – kultūros kūriniais, susidedanti iš pagrindinių renginių ir kitų meninių programų, kultūrinių renginių, burianti Lietuvos ir Pasaulio lietuvių bendruomenės vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų meno kolektyvus. Dainų ir šokių šventės tradicija skatina ir ugdo visuomenės kūrybines galias, ji yra ypač svarbi jaunimo muzikinio ir apskritai kultūrinio ugdymo priemonė.

Pagal LR dainų švenčių įstatymą ir Dalią Rasteniene „Lietuvos Dainų švenčių tradicija ir simbolizmas“

2018 m. Lietuvos šimtmečio dainų šventės Šokių diena.
Lietuvos nacionalinio kultūros centro nuotrauka

2018 m. Lietuvos dainų šventės Folkloro diena.
Lietuvos nacionalinio kultūros centro nuotrauka

8.3 Pristatymas „Dainuojančios tautos šventė“

Informacinė Dainų šventės lentelė

Klausimai	Svarbiausia informacija
Kas yra Dainų šventė?	
Kada ir kaip dažnai vyksta Dainų šventė?	
Kas saugo ir palaiko dainų švenčių tradiciją?	
Kur vyksta Dainų šventės renginiai?	
Kas dalyvauja Dainų šventėje?	
Kokios sudėtinės dalys sudaro Dainų šventės programą?	
Kas vyksta Folkloro dieną?	
Kas vyksta Liaudies meno parodos renginiuose?	
Kas vyksta Ansamblių vakarą?	
Kas vyksta Šokių dieną?	
Kas vyksta Dainų dieną?	
Koks Dainų šventės tikslas?	

8.3 Pristatymas „Dainuojančios tautos šventė“

4 užduotis. Jūsų bendraamžiai pasiūlė paruošti pristatymą – pasirinktu būdu supažindinti kitų šalių jaunuolius su Dainų švente ir pakvieskite juos atvykti į šios šventės renginius. Pasiskirstykite grupėmis ir remdamiesi lentele bei visos temos medžiaga pasirinktu būdu paruoškite pristatymą „Dainuojančios tautos šventė“.

Ruošdami pristatymą, galite remtis šiais bendraamžių pasiūlytais patarimais:

- pristatykite lietuvius kaip dainuojančią tautą (1–3 sakiniai) (žr. 1.1 pamoka), pateikite citatą;
- paaiškinkite, kas yra Dainų šventė, kada ji pirmą kartą vyko Lietuvoje;
- paaiškinkite, kas ir kodėl saugo Lietuvos dainų ir šokių tradiciją;
- nusakykite, kada, kiek dažnai ir kur vyksta Dainų šventė;
- įvardykite Dainų šventės dalyvius;
- išvardykite, kokios dalys sudaro Dainų šventės meninę programą;
- glaustai apibūdinkite būtinas Dainų šventės dalis;
- įvardykite Dainų šventės tikslą;
- apibūdinkite Dainų šventės svarbą viso pasaulio lietuviams;
- išreikškite savo nuomonę apie Dainų šventę, kodėl ji reikalinga jauniems žmonėms;
- apibendrinami nusakykite dainos galią, poveikį žmogui, tautai;
- argumentuotai atsakykite į klausimą: *Kodėl verta atvykti į Dainų šventę?*
- paisykite kalbos taisyklingumo reikalavimų;
- jei pristatymui pasirinksite skaidres, pateikite vaizdingų iliustracijų;
- paisykite autorių teisių: nurodykite nuotraukų autorius, pabaigoje pateikite šaltinius;
- jei norite sudominti klausytojus, iš anksto apgalvokite ir pateikite klausimų.

5 užduotis. Vieni kitų ir savo grupės pristatymus įvertinkite remdamiesi pateiktais kriterijais.

(Įsi)vertinimo kriterijai

1. Atskleista Dainų šventės esmė, įvardytas šventės tikslas (2 taškai).
2. Apibūdinta Dainų šventės svarba lietuvių tautai (2 taškai).
3. Atskleistas asmeninis požiūris į Dainų šventę, pateikta argumentų, kodėl verta atvykti į Dainų šventę (2 taškai).
4. Paisoma kalbos normų (2 taškai).
5. Pristatymas vaizdingas, paisoma autoriaus teisių (2 taškai).

